

Η “ΑΡΠΑΓΗ” ΤΗΣ ΓΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΛΟΥΣΙΟΥΣ ΠΝΙΓΕΙ ΤΟΥΣ ΦΤΩΧΟΥΣ (του Τάσου Σαραντή)

Καθώς οι παγκόσμιοι γεωργικοί πόροι συρρικνώνονται, πολυεθνικές εταιρείες αγοράζουν μεγάλες εκτάσεις καλλιεργήσιμης γης σε διάφορες χώρες ανά τον πλανήτη, γεγονός που αυξάνει τη συγκέντρωση της αγροτικής γης σε λιγότερα χέρια, σύμφωνα με

πρόσφατη έκθεση του Worldwatch Institute.

Από το 2000, περισσότερα από 36 εκατομμύρια εκτάρια γης, μια έκταση περίπου στο μέγεθος της Ιαπωνίας, έχει αγοραστεί ή μισθωθεί από εταιρείες του εξωτερικού, κυρίως για γεωργική χρήση. Σήμερα, περισσότερα από 15 εκατομμύρια εκτάρια είναι υπό διαπραγμάτευση προς αγοραπωλησία.

Την ίδια στιγμή που η αγροτική γη χάνεται ή υποβαθμίζεται σε κάθε ήπειρο, η αγορά ή η μίσθωση με τη μορφή ενοικίασης της γεωργικής γης από ξένα συμφέροντα έχει αναδειχθεί ως μια απειλή για τη διατροφική ασφάλεια σε διάφορες χώρες, αναφέρουν οι συντάκτες της έκθεσης.

Περίπου το ήμισυ αυτής της «αρπαγής» της γεωργικής γης προορίζεται αποκλειστικά για καλλιέργειες, ενώ ένα 25% προορίζεται για ένα μείγμα γεωργικών και άλλων χρήσεων, καθώς η γη που δεν χρησιμοποιείται για τη γεωργία χρησιμοποιείται συχνά για τη δασοκομία.

Η «αρπαγή» της γης αυξήθηκε από το 2005 ως απάντηση σε μια κρίση που είχε ξεσπάσει στις τιμές των τροφίμων και την

αυξανόμενη ζήτηση για βιοκαύσιμα στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι ξηρασίες στις Ηνωμένες Πολιτείες, την Αργεντινή και την Αυστραλία, κορύφωσαν περαιτέρω το ενδιαφέρον για τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις στο εξωτερικό.

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας, σήμερα δεν υπάρχει ουσιαστικά πρόσθετη κατάλληλη γεωργική γη, καθώς οι αγροτικές εκτάσεις παραμένουν σε μια ζώνη γύρω από ένα μεγάλο μέρος στη μέση του πλανήτη.

Αυτό έχει αποτέλεσμα οι μεγαλύτερες καταπατήσεις γης να συμβαίνουν συχνά σε χώρες που χρειάζονται πρόσθετους πόρους για να ανταποκριθούν στην αυξανόμενη ζήτηση τροφίμων.

Στην Αφρική

Περισσότερο από το ήμισυ της παγκόσμιας «αρπαγής» της γης συντελείται στην Αφρική, ιδίως στις πλούσιες σε νερό χώρες όπως το Κονγκό.

Η Ασία έρχεται δεύτερη, με τους ξένους αγοραστές να έχουν καρπωθεί πάνω από 6 εκατομμύρια εκτάρια, κυρίως από την Ινδονησία.

Η μεγαλύτερη έκταση που έχει αποκτηθεί από μία μόνο χώρα είναι στην Παπούα Νέα Γουινέα, με σχεδόν 4 εκατομμύρια εκτάρια (πάνω από το 8% της συνολικής κάλυψης του εδάφους της χώρας) να έχουν πωληθεί ή εκμισθωθεί.

Η μεγαλύτερη χώρα-επενδυτής στην αγορά καλλιεργούμενων εκτάσεων είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες, μια χώρα που έχει ήδη πλούσια γεωργική γη.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες και μόνο έχουν αποκτήσει περίπου 7 εκατομμύρια εκτάρια σε όλο τον κόσμο. Η Μαλαισία έρχεται μακράν δεύτερη, έχοντας αποκτήσει περισσότερα από 3,5 εκατομμύρια εκτάρια.

Αγρότες ποτίζουν τις καλλιέργειές τους στη Ζιμπάμπουε

Η «αρπαγή» της γης επιταχύνεται από τις αυξανόμενες προκλήσεις που παίζουν βασικό ρόλο στην παραγωγή τροφίμων: το νερό, το έδαφος και το κλίμα που καθιστούν δυνατή την ανάπτυξη των καλλιεργειών.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, περίπου το 20% των υδροφορέων έχουν αντληθεί ταχύτερα από ό,τι ανατροφοδοτούνται από τις βροχοπτώσεις, γεγονός που καταπονεί πολλούς βασικούς τομείς για την παραγωγή τροφίμων.

Η γη υποβαθμίζεται λόγω της διάβρωσης και της υφαλμύρωσης, ενώ η αλλαγή του κλίματος αναμένεται να προκαλέσει μια καθαρή μείωση 0,2 έως 2% της απόδοσης των καλλιεργειών ανά δεκαετία κατά το υπόλοιπο του αιώνα, σύμφωνα με τη Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή.

Οι κίνδυνοι από την αρπαγή της γης είναι ήδη ορατοί. Οι μεγάλης κλίμακας αγορές γης συχνά δεν λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα των μικρών καλλιεργητών οι οποίοι μπορεί να ασχολούνται με τη γη για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Επιπλέον, η μεταφορά πόρων από τις φτωχότερες χώρες προς τις πλουσιότερες αυξάνει την ευπάθεια των πρώτων, καθώς εκχωρούν

τη δική τους προσβασιμότητα στη γη και στους υδάτινους πόρους σε ξένους επενδυτές και κυβερνήσεις.

Καθώς η ζήτηση για γεωργικά προϊόντα αυξάνεται και καθώς το νερό και η εύφορη γη του πλανήτη μας θα γίνονται όλο και πιο σπάνια και η ατμόσφαιρα λιγότερο σταθερή, θα χρειαστεί μεγαλύτερη προσπάθεια για τη διατήρηση των πόρων, ώστε να αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα σε ολόκληρο το γεωργικό σύστημα, επισημαίνεται στην έκθεση του Worldwatch Institute.

Το φαινόμενο της συγκέντρωσης της αγροτικής γης σε όλο και λιγότερα χέρια είναι κάτι που συμβαίνει και στην Ευρώπη, σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα την προηγούμενη εβδομάδα η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat).

Σύμφωνα με αυτά, το 2013 σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση καταμετρήθηκαν 10,8 εκατ. αγροτικές μονάδες, οι οποίες εκμεταλλεύονται 174,6 εκατ. εκτάρια γης.

Μεταξύ του 2003 και του 2013, λίγο περισσότερο από 4 εκατ. αγροτικές μονάδες εξαφανίστηκαν στην Ε.Ε. (σχεδόν μία στις τέσσερις), ενώ η συνολική έκταση που χρησιμοποιείται για καλλιέργειες παρέμεινε σχεδόν σταθερή.

Αυτό ισοδυναμεί με αύξηση της συγκέντρωσης της γης σε λιγότερα χέρια, με τη μέση έκταση ανά αγροτική μονάδα να αυξάνεται κατά 38%, από 11,7 εκτάρια το 2003 σε 16,1 εκτάρια το 2013.

Ανάλογη κατάσταση επικρατεί και στην Ελλάδα, καθώς το 2013 καταμετρήθηκαν στη χώρα μας 709.500 αγροτικές μονάδες, 13,9% λιγότερες από το 2003.

Η εκμεταλλεύσιμη γη το 2013 ήταν 4,8 εκατ. εκτάρια, αυξημένη κατά 22,4% σε σχέση με το 2003. Τη δεκαετία αυτή, η μέση καλλιεργούμενη έκταση ανά αγροτική μονάδα αυξήθηκε από 4,8 εκτάρια σε 6,8 εκτάρια.

Πηγή/φωτογραφία: Η Εφημερίδα των Συντακτών, efsyn.gr